

darske krize predlaga ideološko rekonstrukcijo družinskega življenja in s tem tvegani socialni eksperiment.

Otrok potrebuje očeta in mamo

Če velja verjeti številnim študentom na ljubljanski Fakulteti za družbene vede, Filozofski fakulteti in Fakulteti za socialno delo, naj bi se danes kot družina razumele vse možne kombinacije in relacije, vključno z istospolnimi skupnostmi. Ideološke trditve, da so tudi istospolne skupnosti enako primerne za posvojitev otrok, so zava- jajoče. Dva homoseksualca sta lahko dobra očeta, vendar skupaj nikoli ne moreta nadomestiti matere. Prav tako sta lahko dve lezbijki odlični materi, a bo otrok v njuni zvezi vedno prikrajšan za očeta. Nobena istospolna skupnost ne omogoča tistega, kar lahko da heteroseksualna zveza – namreč skupaj tako očeta kot mater.

Po mnenju številnih psihologov otrok za svoj psihološki razvoj potrebuje očeta in mater oz. moški in ženski lik. Študije kažejo, da otroci v istospolnih skupnostih pogrešajo starša, ki ga nimajo (očeta ali mater). Prav tako so otroci v istospolnih skupnostih zaradi svojih posvojiteljev izpostavljeni večjim zdravstvenim in socialnim tveganjem. Med homoseksualci so ločitve za 50 % pogostejše, med lezbijkami pa za 167 % pogostejše kot med heteroseksualnimi pari. Tveganje za okužbo z virusom HIV je med homoseksualci do 435-krat pogostejše, prav tako pa je med homoseksualci več nasilja. Pri zahtevah po posvojitvi otrok s strani istospolnih skupnosti gre izključno za želje in interese določene skupine odraslih oseb, ne pa za pravice otrok. Pravica otroka do obeh staršev je temeljna človekova pravica, ki je zapisana v najpomembnejših mednarodnih dokumentih; prav tako pa je to pravica, ki je zapisana v naravi človeka. Državna intervencija v družinsko življenje in pravice otrok brez družbenega soglasja se je vedno izkazala kot tvegana in neodgovorna. Zato lahko pričakujemo, da se bo država takšnemu eksperimentu odpovedala. ■

Družina in naravni zakon

✍ Marjan Žvegljč

Tudi živo materijo obvladujejo naravni zakoni. Kar zadeva reprodukcijo sesalcev, je ena od številnih zakonitosti ta, da je za spočetje novega potomca potrebna kopulacija samca in samice iste vrste v plodnem obdobju samice. Samcu, samici in potomcu, ki je plod njune združitve, smo pri ljudeh rekli osnovna celica družbe ali tudi družina. Pri tem je bilo bistveno, da gre za roditelja in njunega rojenca. To je idealna oblika, h kateri velja težiti. Vse drugo (posvojitev, reja, enostarševske družine, zavodi) so načini reševanja žalostnih pojavov razkroja osnovne celice družbe.

Publicist in filozof dr. Boris Vezjak je 18. februarja 2010 v Delu objavil članek pod naslovom *Sedem predsodkov o Družinskem zakoniku*. Če smo natančni, gre za predlog Družinskega zakonika, ki ga je Vlada Republike Slovenije posredovala Državnemu zboru v obravnavo in sprejem. Omenjeni 'predsodki' pa ne zadevajo zakonika v celoti, ampak samo določilo, da lahko tudi istospolno usmerjeni pari posvojijo otroke. V uvodnem razmišljanju se pisec obregne ob prvega moža opozicije, ki je rekel, da je to nekaj, kar "po naravnih zakonih ne sodi v slovenski pravni red". Spotakne se ob 'naravne zakone' in se sprašuje: "Kateri le? Da so?" Ponovno sem moral prebrati, da sem se prepričal, ali berem prav. Naravni zakoni so – tako so nas učili – zakoni, ki obvladujejo ves

materialni in nematerialni (mentalni, čustveni in duhovni, da ne bo pomote) svet. Zakon težnosti je npr. naravni zakon, pa Pitagorov izrek in nešteti drugi zakoni iz narave ter zakonitosti pravičnega sklepanja, ki jih je v veliki meri odkril že Aristotel. In seveda še mnogo drugih. Upam, da sem vas prepričal, da naravni zakoni preprosto obstajajo, in upam, da je tudi vsakomur jasno, da veljajo ne glede na to, ali jih je človek že odkril, in neodvisno od tega, ali jih priznava ali zanika.

Brez roditeljev ni otrok

Tudi živo materijo obvladujejo naravni zakoni. Kar zadeva reprodukcijo sesalcev, je ena od številnih zakonitosti ta, da je za spočetje novega potomca potrebna kopulacija samca in samice iste vrste v plodnem obdobju samice. Samcu, samici in potomcu, ki je plod njune združitve, smo pri ljudeh rekli osnovna celica družbe ali družina. Pri tem je bilo bistveno, da gre za roditelja in njunega rojenca. To je idealna oblika, h kateri velja težiti. Vse drugo (posvojitev, reja, enostarševske družine, zavodi) so načini reševanja žalostnih pojavov razkroja osnovne celice družbe. Vendar zato, ker je takšnih obžalovanj vrednih pojavov vedno več, ne kaže zanikati tega, kar je naravno, in vse, kar je bodisi nadomestek bodisi stranpot, enačiti z naravnim.

“ Samcu, samici in potomcu, ki je plod njune združitve, smo pri ljudeh rekli osnovna celica družbe ali družina. Pri tem je bilo bistveno, da gre za roditelja in njunega rojenca. To je idealna oblika, h kateri velja težiti. ”

Naravna zakonitost je tudi, da kopulacijo spremlja izrazit užitek (razen

v primerih spolnega nasilja, ko žrtev seveda trpi), ki neposredno vpliva na ohranjanje vrste. (Vsaj jaz sem prepričan, da bi ljudje že zdavnaj izumrli, če bi ne bilo spolnega užitka; vi niste?) Vse ostalo, kar je človek izumil, in načini, kako posega v dogajanje pri reprodukciji in ob njej, je zdravljenje pomanjkljivosti (bolezni), ki se pojavljajo, ali bolj ali manj srečni poskusi posnemanja narave z njeno neposredno uporabo. Upošteva se povedano, me posledično moti, da poskuša predlagatelj v omenjenem predlogu zakonika izenačiti plodno in neplodno zvezo, ko je vendar jasno in neizpodbitno, da samo zveza dveh, ki lahko rojevata otroke, zagotavlja obstoj vrste. In to sta roditelja. Seveda sta tudi starša, saj sta starejša. Predlagatelj pa je roditelja preprosto prezrl, kot da to sploh ni pojem, ki kaj pomeni. Po zakonu narave je torej družina skupnost, ki zagotavlja nadaljevanje vrste. Vse drugo je razvojno gledano slepa ulica.

Sreča je 'zakon'

Naravne zakonitosti obstajajo, kot sem omenil, tudi na čustvenem področju. Vsi ljudje težimo k sreči in si obetamo doživetja sreče ob posedovanju različnih dobrin, včasih tudi diametralno nasprotnih. Kljub dejstvu, da nas lahko osreči samo zadovoljevanje tipično človeških potreb, ki merijo na presežno (po ljubezni, dobroti, resnici in lepoti, ne pa po oblasti, imetju in užitkih), to ni splošno sprejeto spoznanje, ker se vsak oklepa svojega 'prav' pač zato, da mu ni treba spremeniti prakse (se odpovedati temu, od česar si obeta srečo). Viktor Frankl ob tem razmišlja takole: "Rekel bi, da je samouresničitev nenamerni učinek namerne življenja." Ali na drugem mestu: "Sreča je stranski produkt doseganja smisla." In nadaljuje: "V bivanjskem vakuumu, v tej praznini brez smisla, se divje razbohoti spolna sla. Tako je tudi mogoče razumeti spolno inflacijo. Podobno kot inflacijo na tržišču zlata tudi spolno inflacijo spremlja razvrednotenje spolnosti" (Frankl, 1969: 34-47). Del te inflacije na področju spolnosti so poleg pornografije, številnih spolnih pomagala, or-

gij itd. tudi istospolne zveze, ki niso posledica prirojenega, ampak pridobljenega nagnjenja. Dejstvo, da inflacija narašča, dokazuje, da je vrednost (občutek sreče) vedno manjša. Znani slovenski levčar je svojčas v parlamentu izjavil, da je v spolnosti dovoljeno vse, razen nekrofilije. To je zanimivo iz dveh razlogov. Zakaj pa razen nekrofilije, če je mariborsko sodišče nekrofilu, ki je v secirnici zlorabljal trupla mladih žensk, izreklo oprostilno sodbo z obrazložitvijo, da je možna tudi ljubezen do mrtvih? Kakopak je omenjena izjava zanimiva tudi zato, ker se avtor poleg nekrofilije ni izrekel tudi proti pedofiliji in spolnemu nasilju na splošno. In če bi kdo le sprejel skrajno liberalistični pogled in trdil, da je dovoljen odnos tudi s stensko uro ali z živaljo, seveda ne more prezreti posledic, ki so nazadnje vedno nezadovoljenost, občutek praznine, odsotnost vsakršnega zanimanja, dolgčas, nič ali celo smrt.

Gre res za otroka?

Vsiljuje se nam tudi vprašanje, od kod ta silna potreba, da se istospolne in raznospolne skupnosti v vsem izenačijo? Zagovorniki trdijo, da je absolutno v ospredju dobrobit otroka. Meni pa se poraja pomislek, da je v ospredju vendarle prizadevanje liberalno mislečih (tistih, ki liberalizem pojmujejo kot dovoljenje za kakršno koli ravnanje), da se izniči sleherne vrednote tudi na področju spolnosti in družine. Dr. Vežjak piše, da "nasprotniki takega predloga tega nemalokrat politično motivirano napadajo". Kaj pa, če tudi v tem primeru velja Kirkegaardov rek *Kar John pove o Jimu, govori bolj o Johnu kot o Jimu?*

Ne znam si namreč razložiti, zakaj v imenu človekovih pravic ne nasprotujejo določili, da homoseksualci ne morejo biti krvodajalci in darovalci organov, ker so prav zaradi spolne usmerjenosti rizična skupina za obo-

Foto: Alenka Veber

levanje za aidsom, v imenu istih človekovih pravic pa zahtevajo, da se leti pri posvojitvah otrok izenačijo s heteroseksualnimi (še vedno običajnimi, torej normalnimi) pari. Mar ni tveganju izpostavljen tudi v takšno skupnost posvojeni otrok? Edina razumna razlaga bi morda bila ugotovitev, da omejitev krvodajalstva za homoseksualce preprečuje morebitno transfuzijo z okuženo krvjo tistim, ki so sprejeli predpis (da torej ščitijo svoj interes), ko gre za posvojene otroke, jih pa to ne skrbi. Kar bi seveda nedvomno potrdilo, da sploh ne gre za koristi otrok, ampak za izrazito politične cilje (oblast in zmago).

Zagovorniki predloga Družinskega zakonika pogosto uporabljajo argument, da je verjetno jasno, da je bolj nemoralno pustiti otroka brez doma kot pa dopustiti, da bo družina ali par, ki to želi, lahko zanj poskrbel. Če naj bi bil to argument v prid posvojitvam v istospolne skupnosti, bi moralo v Sloveniji številno otrok, ki so na voljo za posvojitve, presegati število zakoncev, ki so jih voljni posvojiti. Pa je ravno nasprotno. Število zakoncev, ki bi radi posvojili otroka, za nekajkrat presega število otrok, ki so jih roditelji pripravljene dati v posvojitve.

Predlagani zakonik bi moral (kakor velja za vsa področja, ki jih urejajo zakoni) predvideti vse možne situacije in jih urejati. Pa se zdi, da ni tako. Ob številnih razvezah zakonov je možno (in se je tudi že zgodilo), da je v zakonu rojeni otrok ob razvezi zakoncev – roditeljev dodeljen enemu od staršev. Če le-ta sklene naslednji zakon z istospolnim partnerjem, lahko ta posvoji tega otroka in je njegov starš. Ob morebitni razvezi tudi te zakonske zveze pa ima posvojitelj do otroka enake pravice kakor roditelj (člen 221). Ta člen, zanimivo, govori o 'naravnem razmerju' med starši in otroki (to je roditeljsko razmerje), iz česar je jasno vidno, da se tudi predlagatelj Družinskega zakonika zaveda temeljnega pomena roditeljev, ki jih pa v predlogu – iz kakšnih razlogov že? – prezre. In vendar gre za naravni zakon, da brez roditeljev ni otroka.

Foto: Peter Prebil

Čudna pravna logika

Pravno izenačevanje heteroseksualnih in homoseksualnih zvez pozdravljam (dedovanje, delitev premoženja, obiski v bolnišnici, zastopanje in zlasti pravico, da starš ob sklenitvi istospolne skupnosti obdrži svojega otroka itd.), ne razumem pa, zakaj so pri izenačevanju zunajzakonske skupnosti z zakonsko izpuščeni vsi kolikor toliko natančni kriteriji za presojo, katera skupnost naj se izenači z zakonsko in katera ne. (Po razlagi predlagatelja zato, da imajo sodišča možnost bolj 'tankočutnega' odločanja o posameznem primeru.) Istočasno zakonik določa: "Če je odločitev o pravici ali obveznosti odvisna od vprašanja obstoja življenjske skupnosti iz prejšnjih odstavkov, se o tem vprašanju odloči v postopku za ugotovitev te pravice ali obveznosti. Odločitev o tem vprašanju ima pravni učinek samo v stvari, v kateri je bilo to vprašanje rešeno" (3. alineja 4. člena). To pomeni, da mora zaradi nenatančnih določil sodišče vedno najprej odločati o obstoju ali neobstoju zunajzakonske skupnosti (kar pomeni podvajanje sodniškega dela), obenem pa še možnost, da se o dveh različnih sporih iz iste zunajzakonske skupnosti enkrat njen obstoj ugotovi,

drugič pa zanika (npr. ko gre enkrat za preživnino otrok, drugič pa za delitev premoženja). Res čudno se mi zdi, da se ne najde pravnik, ki bi, če pravni red že teži k uzakonitvi dejanskega stanja, predlagal, naj tisti, ki živijo skupaj, ne da bi se poročili, pa mislijo resno, to svojo zvezo priglasijo (registrirajo brez 'odličnosti', kakor o poroki govori predlog zakonika), če želijo kdaj uživati pravice iz tega naslova. Meni se zdi to podobno vpisu v zemljiško knjigo. S potrdilom o vpisu izpričamo lastništvo, s potrdilom o registraciji bi potrdili obstoj pravnega naslova. Pa bi lahko ukinili tudi zemljiško knjigo in sprejeli v kakem zakoniku v eni alineji določilo, da se pred obravnavo o premoženjskih sporih najprej ugotavlja lastninska pravica, potem šele odloča o sporu. Postopki bi trajali še dlje, še več zadev bi lahko zastaralo. Pa je Marija Terezija – cesarica – uvedla zemljiško knjigo. Res je bila prosvetljena. ■

Literatura

- Frankl, E. Viktor (1994): *Volja do smisla*. Celje: Mohorjeva družba.
 Fromm, Erich (2002): *Človek za sebe*. Ljubljana: Amalietti & Amalietti.
 Galimberti, Umberto (2010): *Grozljivi gost: nihilizem in mladi*. Ljubljana: Modrijan.